

**Про звернення громадян до Верховної Ради України
у січні – березні 2023 року**

У січні – березні 2023 року до Верховної Ради України надійшло 139,354 тис. пропозицій, заяв і скарг громадян, що на 19,160 тис. (у 1,1 раза) менше, ніж у січні – березні 2022 року. Зменшення загальної кількості звернень до парламенту відбулося за рахунок зменшення на 11,988 тис. (у 1,2 раза) кількості звернень громадян, опрацьованих структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України, на 6933 (у 1,1 раза) – народними депутатами України, та на 491 (у 1,8 раза) – депутатськими фракціями і групами у Верховній Раді України. Натомість на 252 звернення збільшилася кількість пропозицій, заяв і скарг, що надійшли до комітетів Верховної Ради України.

Загалом комітетами Верховної Ради України за звітний період опрацьовано 1606 звернень, у тому числі найбільше:

Комітетом з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів – 224;

Комітетом з питань національної безпеки, оборони та розвідки – 185;

Комітетом з питань правоохоронної діяльності – 184;

Комітетом з питань правової політики – 156;

Комітетом з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономній Республіці Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин – 141;

Комітетом з питань фінансів, податкової та митної політики – 108;

Комітетом з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування – 92;

Комітетом з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування – 91;

Комітетом з питань економічного розвитку – 74 листи.

Депутатськими фракціями і групами у Верховній Раді України упродовж січня – березня 2023 року розглянуто 581 пропозицію, заяву і скаргу громадян, з них:

депутатська фракція політичної партії "Слуга народу" – 234;

депутатська фракція політичної партії "Голос" – 82;

депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" – 68;

депутатська група "Довіра" – 61;

депутатська фракція політичної партії "Європейська солідарність" – 55;

депутатська група "Партія "За майбутнє" – 45;

депутатська група "Платформа за життя та мир" – 20;

депутатська група "Відновлення України" – 16 пропозицій, заяв і скарг громадян.

До керівництва парламенту звернулися 224 особи, з них 120 – до Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука.

Народним депутатам України направлено 63,735 тис. адресованих їм пропозицій, заяв і скарг громадян, що у 1,1 раза менше, ніж у січні – березні 2022 року.

Структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України розглянуто 73,432 тис. звернень громадян, з яких 72,970 тис. (більше 99 %) опрацьовано Управлінням з питань звернень громадян.

Порівняно з січнем – березнем 2022 року на 4654 звернення зменшилася кількість колективних звернень до Верховної Ради України – 8180, що містять 449,011 тис. підписів.

Збереглася тенденція до подальшого збільшення у пошті парламенту питомої ваги пропозицій, заяв і скарг, надісланих засобами електронного зв'язку (з 41 % у січні – березні 2020 року до 61 % у січні – березні 2021 року, 74,8 % у січні – березні 2022 року та 81,4 % у січні – березні 2023 року), хоча їх загальна кількість порівняно з січнем – березнем 2022 року зменшилася на 5162 звернення – 113,457 тис. Збільшилася кількість та питома вага звернень, що надійшли від органів державної влади, інших органів, установ та організацій, – 2593, що у 5,5 раза більше, ніж у січні – березні 2022 року (з 0,3 % у січні – березні 2022 року до 1,9 % у січні – березні 2023 року). Водночас зменшилася кількість та питома вага пропозицій, заяв і скарг, надісланих на адресу Верховної Ради України поштою, – з 36,849 тис. (23 %) у січні – березні 2022 року до 22,037 тис. (16 %) у січні – березні 2023 року та звернень, поданих до парламенту засобами телефонного зв'язку, – з 2345 (2 %) у січні – березні 2022 року до 1009 (0,7 %) у січні – березні 2023 року. У зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів, спрямованих на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, та введенням воєнного стану у зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України особистих прийомів громадян у приймальні Верховної Ради України не проводилося, а відтак звернень, одержаних під час особистого прийому, не надходило.

У системі "Електронні петиції" на офіційному веб-сайті Верховної Ради України громадянами ініційовано 112 електронних повідомлень, з них 21 після перевірки на відповідність встановленим законом вимогам оприлюднено Управлінням з питань звернень громадян як петиції для збору підписів, 92 – відхилені.

Загалом упродовж січня – березня 2023 року в системі "Електронні петиції" на офіційному веб-сайті Верховної Ради України зареєструвалися 3353 громадянина.

Управління з питань звернень громадян забезпечило розміщення на офіційному веб-сайті Верховної Ради України з дотриманням визначеного законом правового режиму інформації з обмеженим доступом відповідей

комітетів Верховної Ради України, органів державної влади на 23 електронних звернення, що були ініційовані громадянами як петиції, але у встановлений законом строк не набрали необхідної кількості голосів на підтримку.

Відповідно до інформації, наданої секретаріатами депутатських фракцій і груп, до народних депутатів України дев'ятого скликання, їхніх помічників-консультантів у виборчих округах упродовж січня – березня 2023 року звернулися 61,225 тис. виборців, розглянуто 29,076 тис. письмових звернень, проведено 3286 особистих прийомів та 3865 зустрічей з виборцями.

Результати аналізу статистичних даних у регіональному розрізі свідчать про зростання порівняно з січнем – березнем 2022 року кількості звернень з Черкаської області – 62,050 тис. (+51,716 тис.), Полтавської – 12,549 тис. (+8,560 тис.), Запорізької – 9,301 тис. (+4,439 тис.), Миколаївської – 4,999 тис. (+1,734 тис.), Волинської – 1,949 тис. (+860), Івано-Франківської – 1,485 тис. (+350) та інших держав – 1,156 тис. (+1,138 тис.). Водночас порівняно з січнем – березнем 2022 року істотно зменшилася кількість пропозицій, заяв і скарг з м. Києва – 9,615 тис. (-22,731 тис.), Київської області – 10,581 тис. (-10,638 тис.), Львівської – 725 (-8,785 тис.), Харківської – 6,463 тис. (-8,487 тис.), Чернігівської – 174 (-6,206 тис.), Одеської – 8,931 тис. (-5,653 тис.), Кіровоградської – 433 (-4,866 тис.), Вінницької – 458 (-4,482 тис.), Донецької – 1,427 тис. (-4,032 тис.), Херсонської – 35 (-2,834 тис.), Тернопільської – 74 (-1,816 тис.), Хмельницької – 320 (-1,632 тис.), Закарпатської – 375 (-1,470 тис.).

Серед авторів звернень, які зазначили свій соціальний стан, переважали пенсіонери – 24,505 тис., пенсіонери з числа військовослужбовців – 16,959 тис., підприємці – 5669, працівники бюджетної сфери – 2693, робітники – 1949, військовослужбовці – 1388, безробітні – 1013, служителі релігійних організацій – 889, державні службовці – 270, здобувачі освіти – 225, адвокати – 126, журналісти – 81, селяни – 47, волонтери – 22.

З числа осіб пільгових категорій 24,999 тис. звернень надійшло від осіб з інвалідністю I-III груп, 17,080 тис. – від учасників бойових дій, 13,743 тис. – від осіб з інвалідністю внаслідок війни, 12,080 тис. – від учасників АТО/ООС, 11,276 тис. – від учасників війни, 3503 – від ветеранів військової служби, 2580 – від дітей з інвалідністю, 1102 – від внутрішньо переміщених осіб, 1088 – від ветеранів праці, 1047 – від учасників ліквідації наслідків на Чорнобильській АЕС, 294 – від членів сім'ї загиблого, 210 – від дітей війни, 142 – від одиноких матерів, 115 – від багатодітних сімей, 35 – від осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, 26 – від осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни.

Упродовж січня – березня 2023 року у зверненнях громадян до Верховної Ради України порушено 291,138 тис. питань, що на 30,673 тис. (у 1,1 раза) менше, ніж у січні – березні 2022 року.

У зверненнях громадян до Верховної Ради України перше за актуальністю місце посіли питання забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян, запобігання дискримінації –

76,375 тис. (26,2 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що на 10,975 тис. (у 1,2 раза) більше, ніж у січні – березні 2022 року.

Серед питань на правоохоронну тематику найчисленнішими виявилися скарги на дії працівників правоохоронних органів – 12,057 (15,8 % загальної кількості правоохоронних питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України) та пропозиції до правоохоронного законодавства – 11,541 (15,1 %), хоча їх кількість порівняно з січнем – березнем 2022 року зменшилася відповідно у 1,1 та 1,4 раза.

Зокрема, дописувачі висловлювалися на підтримку таких законопроектів:

проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення особам, які були засуджені до довічного позбавлення волі, права на апеляційне оскарження вироку (реєстр. № 5747);

проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення ефективної роботи пенітенціарної системи в умовах воєнного стану (реєстр. № 7688);

проект Закону України про внесення змін до частини першої статті 616 Кримінального процесуального кодексу України щодо умов скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав (реєстр. № 7308);

проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей державної реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та за межами України (реєстр. № 9069);

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану (реєстр. № 8064);

проект Закону України про внесення змін до статті 94 Закону України "Про Національну поліцію" щодо осучаснення розміру грошового забезпечення поліцейських (реєстр. № 6506-1).

Находили звернення із запереченнями проти ухвалення таких законопроектів:

проект Закону України про інститут реєстрованих партнерств (реєстр. № 9103);

проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань ідентифікації та верифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства (реєстр. № 8151);

проект Закону України про внесення змін до Цивільного кодексу України та Сімейного кодексу України (у частині визначення походження дитини, вирощеної у штучному середовищі поза межами людського тіла) (реєстр. № 8306).

Громадяни також активно обговорювали та вносили пропозиції до таких законопроектів:

проект Закону України про внесення змін до розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України (реєстр. № 5456-д);

проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за незаконну діяльність з буріння та використання свердловин для добування підземних вод (реєстр. № 9021);

проект Закону України про внесення змін до частини 5 статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" щодо усунення невизначеності обов'язків членів органів адвокатського самоврядування стосовно заповнення та подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (реєстр. № 3602);

проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за кримінальні правопорушення проти довкілля (реєстр. № 6148);

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень (реєстр. № 7033-д);

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій (реєстр. № 8084).

Від громадян також надходили пропозиції щодо внесення змін до законів України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні" та "Про адвокатуру та адвокатську діяльність".

Продовжували надходити скарги на дії слідчих, органів дізнання, тяганину із слідством – 7777 (10,2 % загальної кількості правоохоронних питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), дії працівників органів прокуратури – 5808 (7,6 %), повідомлення про факти корупції – 2852 (3,7 %) та порушення законодавства про звернення громадян – 2181 (2,9 %).

У 19 разів збільшилася кількість скарг на тяганину в судах (з 143 у січні – березні 2022 року до 2719 у січні – березні 2023 року), в 2,6 раза – на судові рішення та вироки (з 1059 у січні – березні 2022 року до 2716 у січні – березні 2023 року), в 2,8 раза – повідомлень про факти дискримінації, запобігання дискримінації (з 873 у січні – березні 2022 року до 2477 у січні – березні 2023 року), в 4,9 раза – на дії суддів (з 255 у січні – березні 2022 року до 1252 у січні – березні 2023 року). Натомість майже у 15 разів зменшилася кількість питань щодо діяльності органів юстиції, нотаріату та реєстрації актів цивільного стану (з 2700 у січні – березні 2022 року до 184 у січні – березні 2023 року), в

2,7 раза – щодо порушення права на інформацію, захисту персональних даних (з 2657 у січні – березні 2022 року до 967 у січні – березні 2023 року), в 2,3 раза – стосовно прийняття до громадянства, припинення та виходу з громадянства (з 2075 у січні – березні 2022 року до 914 у січні – березні 2023 року). Традиційно актуальними залишалися скарги на виконання судових рішень – 2022.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України значної актуальності набули питання обороноздатності, суверенітету, міждержавних і міжнародних відносин – 71,967 тис. (24,7 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що у 13 разів більше, ніж у січні – березні 2022 року.

Переважно порушувалися питання щодо Збройних сил України, зокрема їх реформування, переходу до професійної армії – 48,132 тис. (66,9 % загальної кількості питань обороноздатності, суверенітету, міждержавних і міжнародних відносин), матеріально-технічного забезпечення – 10,875 тис. (15,1 %) та пропозиції до законодавства щодо Збройних сил України – 3887 (5,4 %), що порівняно з січнем – березнем 2022 року більше у 26 разів.

Зокрема, дописувачі висловлювали підтримку ухвалення таких законопроектів:

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо надання права на звільнення з військової служби та відстрочки від призову під час мобілізації особам, звільненим з полону (реєстр. № 8061);

проект Закону України про внесення змін до підпункту "б" пункту 2 частини четвертої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" щодо надання особам з інвалідністю I та II групи права на звільнення з військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, а також від військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (реєстр. № 8412);

проект Закону України про внесення змін до статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" щодо розширення підстав звільнення з військової служби деяких категорій громадян в період воєнного стану (реєстр. № 8009).

Значна кількість звернень стосувалися необхідності доопрацювання таких законопроектів:

проект Закону України про внесення змін до статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" (реєстр. № 8177);

проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" щодо звільнення з військової служби наукових і науково-педагогічних працівників (реєстр. № 8315);

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гідного рівня оплати праці осіб, які виконують обов'язок із захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України (реєстр. № 9071).

Від громадян отримано також чимало пропозицій щодо внесення змін до законів України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та "Про військовий обов'язок і військову службу".

Чимало звернень стосувалися формування та реалізації державної політики в оборонній сфері – 1380 (1,9 %), міждержавних відносин України – 1313 (1,8 %), державної політики у сфері національної безпеки – 1001 (1,4 %).

Незважаючи на зменшення у 3,8 раза порівняно з січнем – березнем 2022 року залишалися актуальними питання охорони здоров'я – 43,581 тис. (15 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України).

Переважно порушувалися питання щодо направлення на лікування до медичних установ в Україні та за кордоном – 29,608 тис. (67,9 % загальної кількості питань охорони здоров'я), що майже в 31 раз більше, ніж у січні – березні 2022 року, забезпечення засобами лікування – 5870 (13,5 %), що у 2,8 раза більше, ніж у січні – березні 2022 року, роботи лікувально-профілактичних закладів – 3337 (7,7 %), що у 2 рази більше, ніж у січні – березні 2022 року.

Одержано чимало звернень щодо роботи МСЕК, встановлення групи інвалідності – 1886 (4,3 % загальної кількості питань охорони здоров'я), дій та бездіяльності працівників охорони здоров'я, неналежного ставлення до хворих – 1727 (3,9 %), пропозицій до законодавства – 947 (2,2 %).

Зокрема, дописувачі обговорювали такі законопроекти:

проект Закону України про регулювання обігу рослин роду коноплі (*Cannabis*) в медичних, промислових цілях, науковій та науково-технічній діяльності для створення умов щодо розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування онкологічних захворювань та посттравматичних стресових розладів, отриманих внаслідок війни (реєстр. № 7457);

проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про лікарські засоби" щодо додаткових заходів із забезпечення населення України лікарськими засобами у період дії воєнного та надзвичайного стану (реєстр. № 7409);

проект Закону України про подолання туберкульозу в Україні (реєстр. № 9147).

Надходило багато звернень з питань соціальної політики та соціального захисту населення – 23,581 тис. (8,1 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що на 7164 (в 1,4 раза) більше, ніж у січні – березні 2022 року. Майже кожне четверте з таких звернень містило прохання про сприяння влаштуванню в заклади соціального захисту, діяльність інтернатів, УТОС, УТОГ – 5169 (21,9 % загальної кількості питань соціального спрямування) та пропозиції до соціального законодавства – 5044 (21,4 %).

Громадяни висловлювалися щодо необхідності внесення змін до законів України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", "Про соціальний захист дітей війни".

Находили звернення з пропозиціями до таких законопроектів:

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстр. № 5344-д);

проект Закону України про внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою забезпечення прав учасників війни на біологічне посттравматичне батьківство/материнство (реєстр. № 8011);

проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань (реєстр. № 8313);

проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо встановлення українських свят (реєстр. № 9009).

Дописувачі висловлювали підтримку ухвалення таких законопроектів:

проект Закону України про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення (реєстр. № 2683);

проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пільг з оплати проїзду та деяких інших пільг (реєстр. № 5651).

У 7,8 раза збільшилася кількість звернень щодо отримання соціальних виплат, субсидій (з 496 у січні – березні 2022 року до 3875 у січні – березні 2023 року), у 11 разів – надання пільг особам, які мають таке право (з 230 у січні – березні 2022 року до 2527 у січні – березні 2023 року), у 4 рази – соціального захисту учасників та постраждалих внаслідок АТО/ООС, внутрішньо переміщених осіб (з 249 у січні – березні 2022 року до 1005 у січні – березні 2023 року).

Продовжували надходити звернення з питань державної соціальної політики – 2562 (10,9 % загальної кількості питань соціального спрямування), надання матеріальної допомоги – 1145 (4,9 %), реабілітації та соціального захисту осіб з інвалідністю – 912 (3,9 %), призначення, перерахунку, виплати трудової, соціальної пенсії – 688 (2,9 %).

Не залишалися поза увагою громадян питання діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України – 19,949 тис. (6,9 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що у 2,4 рази більше, ніж у січні – березні 2022 року. Значна частина з них (80,7 %) стосувалися діяльності єдиного органу законодавчої влади в Україні, його органів, народних депутатів України, реалізації Верховною Радою України законодавчої функції, зокрема в умовах воєнного стану.

У зверненнях до Верховної Ради України продовжували порушуватися питання праці і заробітної плати – 11,522 (4 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), фінансової,

податкової та митної політики – 7831 (2,7 %), діяльності об'єднань громадян, релігії та міжконфесійних відносин – 5314 (1,8 %), діяльності органів місцевого самоврядування – 5087 (1,7 %), діяльності центральних органів виконавчої влади – 4401 (1,5 %), комунального господарства – 3840 (1,3 %), економічної, цінової, інвестиційної, зовнішньоекономічної, регіональної політики та будівництва, підприємництва – 3331 (1,1 %) тощо.

Усі пропозиції, заяви та скарги, що надійшли до Верховної Ради України, розглянуті відповідно до закону. Звернення, що містили пропозиції до законопроектів, які розглядаються Верховною Радою України, вивчені та узагальнені у комітетах Верховної Ради України, надіслані за належністю до відповідних органів державної влади (у тому числі правоохоронних органів), органів місцевого самоврядування.

Додаток: на 62 арк. у 1 прим.

Управління з питань звернень громадян
Апарату Верховної Ради України

